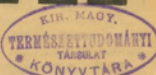

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

As országos m. gazdasági egyesületi tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Égtes évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szombat és szombatnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek)
Üllői-út 95. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Sörárpakiállítás.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által rendezendő sörárpakiállítás **október hó 1—10-ig** fog megtartatni a a Köztelek palota nagytermében.

A kiállításra beküldendő minták **be-küldési határideje szept. hó 15-én lejár.**

Kérjük azon tisztelt gazdátársainkat, a kiknek jó minőségű sörárpájuk termelt, hogy árpamintáinkkal a kiállításon részt venni, s mintájukat szeptember hó 15-ig annyiival is inkább beküldeni sziveskedjenek, mert azon túl beérkező mintákat a r. bizottság nem veheti figyelembe.

A legjobbaknak íelt sörárpát a földmivélségi miniszter által adományozott állami arany, ezüst és bronz éremekkel, azokivül egyesületi arany, ezüst és bronz oklevelekkel fognak díjaztatni.

A kiállításra beküldendő árpa mennyisége 5 kg.

Bejelentési iverk az OMGE. titkár-gágánál kaphatók.

A rendező-bizottság.

Nemzetközi vetőgépperseny.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, mint a gazdasági egyesületek országos szövetségének központja, a Komáromi Gazdasági Egyesülettel karöltve és a nn. földmivélségi m. kir. miniszter támogatásával 1897. október 1. és 2. napján nemzetközi vetőgéppersenyt rendez a kishéri mérésuraldom területén.

A bíráló bizottság október hó 1-én esetleg nagyobb számu gép bejelentése esetén már szeptember hó 30-án kezdi meg a gépek bírálatát, a közönség kizárásával, míg a tulajdonképpeni verseny a nagyközönség jelenlétében október hó 2-án fog megtartatni.

A versenyen csak újabb szerkezetű sorba-vető gépek vehetnek részt, illetve olyanok, amelyek figyelemreméltó szerkezeti javítások eszközöltettek. Versenyen kívül bemutathatok még *műtrüggya szövőgépek és kézi vetőgépek.*

A versenyen részt vehetnek ugy beföldi mint külföldi géppárosok.

A bejelentések a gépek leírásával együtt szeptember hó 20-ig az OMGE. titkár-gágához küldendők.

A legjobbnak talált vetőgép állami arany, az ezután legjobbnak talált gép állami ezüst illetve állami bronz-éremmel fog díjaztatni.

A rendező-bizottság.

Őszi luxuslövásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, karöltve a Lótenyésztés emelésére alakult (Tattersall) Részvénytársasággal, 1. évi október hó 6., 7. és 8-án rendez őszi luxuslövásárját a *Tattersall* telepen (Külső-Kerepesi-ut, szemben a keleti pályaudvarral).

Bejelentési iverk kaphatók az OMGE. titkár-gágánál, vagy a Tattersall titkár-gágánál a hova a bejelentések is szeptember hó 20-ig intézendők.

A rendező-bizottság.

Gazdasági Múzeum.

Ezeréves államiaságunk emlékeit nemcsak az ország minden részében emelt emlékoszlopok hirdetik büszkén az utókornak, de nevezetes intézmények léte-sítésének alapját is az ezeréves fennállásunk örömeire rendezett millenáris kiállítás vetette meg. A millennium emlé-kére létesített alkotások sorozatában büszkén foglal helyet a *mezőgazdasági muzeum*, melyet holnap fog ünnepélyesen a nyilvánosságnak átadni *Darányi földmivélségi miniszter.*

A millenáris évforduló alkalmából alkotni vágyó ház ejtette bilincsbé az emberek elméjét s a tudomány és művészet egyes ágait kultiváló jeles férfiak, valamint társadalmunk minden egyes osztálya válttrve azon fáradozott, hogy valamely maradó becslő alkotással gyarapítsa már eddig meglévő kulturális intézményeink azon csoportját, a mely tudományágnak szolgálatában áll.

Nem hagyta érintetlenül az alkotás vágya a gazdátársadalmat sem, a nemzettest ezen gerinczét képező osztályát, a mely ezeréves multunk minden bajában, viharában legerősebb támasza volt az országnak s lerakta ő is alapját egy oly intézménynek, a melynek létesítése már régen érzett óhaja volt, de a minek megteremtésére a multban hiányoztak az eszközök s a kellő lelkesedés.

A millennium meghozta mindkettőt; megteremtette az eszközöket s a lelkesedést is, a minek eredményeként le-vannak rakva a mezőgazdasági muzeum alapjai. A mű felépítése és fejlesztése azonban még a jövőnek van fentartva.

Bizonyára csodálatos az, hogy agrikultur állam létünkre mindezekig hiány-zott oly intézményünk, amely mező-gazdaságunk állapotát, annak fejlődését s haladását szemléltetőleg mutassa be, amelyben felhalozva legyen mindaz, a mi e tudományig körébe vag, ahol a tanulni vágyó kutatóra érdemes anyagot találjon együtt s ahol buvárkódhassék, a laikus pedig fáradságos tanulmányo-zás nélkül áttekinthető képt találhassa fel mindannak, amit a mezőgazdálkodás magában foglal.

A tudomány és művészet minden ágának mivelől kezdettől fogva arra tö-

Termények értékesítésére

és

Erőtakarmányok beszerzésére

kitünő **bel-** és **külföldi** összeköttetések folytán készséggel ajánlkozik a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

rekszenek, hogy hozzáférhetővé tegyék, általánosítsák s népszerűsítsék azon vivmányokat, amelyek jótékony befolyást gyakorolnak a közművelődésre s amely vivmányoknak a nagyközönséggel való megismertetése nemcsak a közműveltség fejlesztéséhez járul hozzá nagy mértékben és pedig annál inkább, minél szervezettebb kapcsolatban vannak azok a gyakorlati élettel, hanem tisztelget és tekintélyt szerznek az illető tudományágak s az azzal foglalkozóknak is.

E célok elérésére legalkalmasabbnak bizonyultak a jól szervezett múzeumok, mert csak ezek segítségével általánosítható s népszerűsíthető bármely tudomány s a buvárkodó is csak itt találhatja fel mindazt, ami után kutat.

A múzeumok e fontos kulturális hivatást rég felismerték a mezőgazdasági tudomány szolgálatában álló férfiak is s évtizedek óta azon fáradoztak, hogy egy mezőgazdasági múzeumot teremtsenek, ami, hogy eddig nem sikerült, nem az ő jóakarátok mulott, hanem egyéb tényezőkön, amire azonban most kiterjeszteni nem óhajtunk.

Ipar, kereskedelem, szobrászat, festészetnek s tudomány s szépművészetnek minden ágának régől fogva megvan a maga pompás múzeuma, csak Ceres istenasszony-nak nem jutott hájlek széles e hazában, habár ő táplálja említen és haza minden gyermekét. Ezidibe a gazdasági tanintézetek kisebbszerű gyűjteményeire szorítottak jóformán mindaz, a mi e tekintetben rendelkezésünkre állott, de e gyűjtemények természetesen a tanuló ifjúság számára vannak szervezve, kisebb

jelentőségűek s a nagy közönségnek hozzá nem férhető.

A művészetek és tudomány empóriumában, szépséges fővárosunkban csak most jutott hely azon intézmény számára, a melynek felavatási ünnepélyét hónapok fogjuk megülni. S hogy e mezőgazdasági múzeum létesülhet, abban a gadaközönség alkotzatosságán kívül legnagyobb érdeme van Darányi Ignác földművelési miniszternek. Köszönet mindketfőjüknek áldozatkészgűgükért.

A m. múzeum megnyitása alkalmából röviden összefoglalni óhajtuk azokat a mozzanatok, a melyek az új mezőgazdasági múzeum létesítését elősegítették. Az első impulzus egy gazdasági múzeum szervezésére néhány évvel eelőtt az Országos Magyar Gasdasági Egyesületből indult ki. A társadalmi tér megindított mozgalomnak eredménye egy a „Köztelek” palota helyiségeiben berendezett kisebb méretű, de sok értékes anyagot magában foglaló múzeum lett. Ennek a fenntartására s fejlesztésére azonban hiányzott a szükséges anyagi és szellemi erő, a minek megadására az akkori kormány nem volt hajlandó, úgy hogy ennek következtében ez az intézmény nem felelt meg hivatásának s azon kívánalomnak, melyet egy múzeumhoz fűzünk; miért is az OMGE. múzeuma néhány év múlva feloszlatott. A közéleti mg. múzeumot ugyszólván teljesen társadalmi uton sikerült ugyan szervezni, de fenntartani így módos állami támogatás nélkül nem lehetett. Ez különben nem is lehetett feladata a társadalmi tevékenységnek s erre csak az államhatalom lehet hivatva.

A múzeum kérdése hosszabb időre lekerült a napirendről, mert semmi kilátás sem volt az eszme realizálhatóságára. Az ezredéves kiállítás előmunkálatainak megindulva alkalmával azonban elérkezettnek látszott az idő a múzeum kérdésének eredményes megoldására is; s ekkor az Országos Magyar Gasdasági Egyesület újból mozgalmat indított ez ügyben, mert a millenáris kiállítás alkalmából a legjobb alkalom kínálkozott a múzeum megeremésére.

Előrelátható volt, hogy a millenáris kiállítás bemutatásra fognak kerülni a gadalkodás minden ágára kiterjedő legkiválóbb vivmányok és alkotások, amelyek megszerzésére — gadaközönségünk áldozatkészgűgét ismerve — bizvást számítani lehetett. A mikor tényre vált, hogy ezereves fennállásunk egy nagyobb kiállítással fog megünnepeltetni, az OMGE. az országgyűlés kiállítási ünnepes rendező bizottságához azon kérelemmel fordult, hogy ezereves fennállásunk emlékére vegye fel a gazdasági múzeum megeremését programjába. E bizottság azonban az ügy érdemében semmit sem tett. Így körülmenők között az OMGE. az összes gazdasági egyesületekkel egyetemben felirattal kérelmezte a földművelési miniszterrel a gazdasági múzeum létesítését. Darányi miniszter teljesítette a gadatársadalom egyhanguly nyilvánított kívánását, s meglátta a szükséges lépéseket a millenáris kiállításra beüldött nagyrékű tárgyak megszerzésére érdekében, melyeket úgy az egyesek, mint a különféle intézetek s gazdasági egyesületek készségesen és diltalanul beszájtottak a múzeum céljainak rendelkezésére.

TÁRCSA.

Mezőgazdasági múzeumunk.

Ha az ezredéves kiállításból semmi haszon sem maradna vissza, már magában az is örök emlékeztetővé tenné állítunk ezt a mozzanatot, hogy ennek a kiállításnak köszönhető az országos mezőgazdasági múzeum alapítását.

E kulturális intézmény megalapítására valóban áll lehetett volna kedvezőbb alkalom találni, mint az ezredéves kiállítás, amidőn együtt találtuk mindazt, a mit embert munka, szorgalom s hazafias lelkesedés a mezőgazdasági élet fejlődésének s előrehaladásának bizonyítására felmutathatott. Amit évtizedeken keresztül is csak hangszorgalom gyűjthet össze, mindazt egy csapásra meghódíthatunk a kulturális czélokunk.

„Várt leány, várat nyert.” A múzeum életrehevását is régen vártuk már s most szívesen nyitottuk oda neki azt, amit hirtünk. Kormány, intézmények és magánosok készséggel felajánlották kiállítás tárgyait s a múzeum egyszerre szarmotvevő gadagságnak lépett birtokába.

Szakhogy ezt a gadagságot rendezni kellett. Magában véve nem a tárgyaknak sokasága és értéke az, ami a múzeumot beemés teszi, hanem e tárgyak összefoglalásának rendszere. Egy eonalmaz a tudomány szempontjából csak akkor nyer jelentőséget, ha azokkal a vaz felépítését demonstrálni lehet. Éppen így a tárgyaknak halmaza csak akkor szolgálja az

oktatósi feladatát, s csak akkor méltó a múzeum elnevezésére, ha minden egyes tárgyának czélja és szerepe az egész szempontjából ismerve van és kifejezésre jut.

Erre a tudományos értékre kellett emelni a visszamaradt különféle kollekciókat; meg kellett belőlük alkotni azt a vázat, melyet majd csak pótolni, toldani kell s amelyen majd a gadag izomzat helyt találhat. Mindaddig foglaltam sem alkothatunk a múzeum birtokába nem tárgyak értéke felől, míg ezek tudományos szisztema szerint nem csoportosítottak.

Megtörtént ez is.

A rendelkezésre állott tárgyaknak a múzeum czéljaira való hasznosítása különben sikerült. Szinte megsejő az az előnyös változás, amely a kiállításról jól ismert kollekcióknak rendszerbe foglalása révén állott elő. Objektumok, melyek ott a banális filogotias vadját vontak magukra, itt czélt jelölnek, a természetes rokoni körben kifejezőbbé váltak.

Itt-ott nagy a hégaz, áthidalás helyett mértékültségű látunk, de ami látunk, az helyén áll. Szín. Kárba áll vészett valami.

A történelmi kiállítás czéljaira szolgált csarnokok ugyszólván meg vannak töltve.

Általánosságban a tárgyak csoportosítása és elrendezése a történelmi fejlődéssel tart lépést.

Ehhez képest a vajda-hunyadi vár épületbe helyezett az őstörvény egyik legnépriebe ága: a halászat terme nyitja meg a gyűjtemény sorát. Itt láthatok preparatumokban mindazon halfajok, melyek hazánk vizeit benépesítik, a halak természetes tápláléka, azok boncz- és fejlődés tanára vonatkozó objektumok, haltenyésztési és halászati eszközök és szakos, a halászatot és haltenyésztési telepeket ábrázoló fénykép. Egyike a legkiesztettebb gyűjteményeknek. A halászat után következnek az állattenyésztés és a tejjadzság, a gazdasági egyesületek csoportos kiállításán bemutatott Vastagh-féle állatszerzőkkel, szalás és abrakalakmányok gyűjteményével, a takarmánykészítési eljárások s takarmányrak mintáival, havasi gadagságok látképeivel, szarvgyűjteményekkel, tejjadzságok állatokkal és sok egyéb, e szakba vágó tárgygyal. A baromfitenyésztés két termet foglal el, melyekben a baromfiak különböző fajitai s a baromfiak ellenséggel mesterial kitömött és csoportosított példánygyűjtemények, a baromfiak s tojások és leölt baromfiak szállítási módja, bonctani készítmények stb. stb. tanulságos anyagot nyújtanak a tenyésztőknek. Az emelet legnagyobb részét a növénytermelés, a gyümölcsészet és a konyhakertészet foglalja el. Itt különben a gadag mag- és kalászyűjtemények, a búzcsövénykönyv szerint rendezett terménygyűjtemények, az olaj, fonal, fűszer- és gyöngyűjtemények kivételével s feldolgozásuk egyes fázisait mutató készítmények kötik le a figyelmet. Felemlitendő még a réti flóra, különböző takarmánytermelési és műtrágyázási kísérletek, vetésforgók, a hasznos és káros rovarok, kerli magvak, gyümölcsminak és kerli eszközök gyűjteménye, az olaj, fonal, fűszer- és gyöngyűjtemények kivételével azon tárgyak és gyűjtemények vannak elhelyezve, melyek a mezőgazdaság intenzívben üzemét és ennek sokféle segedőközét ölelik fel. Itt talált helyet az állami mezesradalmak és egyuttal a lötenyésztési kiállítás, Mezhögves (Kozma Ferenc Zala ké-

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Anyakozók felgatása és előkészítése a malacozásra.

△ Az e czéla megvalósított anyag feltét és egészséges legyen. Az anyalakat az anyákkal közli rokonságban ne legyenek, miért is vérféltésre az egyes tenyészetek anyagainak költököns kiserítésre, vagy pénzben való beszerzésre legalább 3 évben egyszer ajánlatos.

Ugy az apa-, valamint az anyalakat bugás előtt már úgy tartandók, hogy mire párzásra bocsátatának, husban legyenek, melyek ilyen állapotban mutatnak leginkább hajlandóságot s a megfogamzás is biztosabb. Ellenben az elhízottakkal a párzás faraszi, e miatt tökéletlen is, vagy megfogamzás esetén a felhalmozódott zsír szűk térre szorítja a magzatartót, melyben az ébren nem fejlődhet ki, a malacok száma is kevés lesz. A kövér anyák malacozását sem a jóhatóság kedvéért, nehéz szülőkora fogva kímélni nem tudnak, malacozást igen gyakran megnyomják vagy agyonnyomják. A hitvány és rosszul táplált állatok párzásra, megfogamzásra, malacozásra és a malacok felnevelése szintén kevés sikert fog mutatni. Egy jól kifejlett kan 100–110 kilogramm, egy jól fejlett koca 90–100 kilogr.-ig terjedő élő súlytal kell, hogy bírjon.

A párzásra bocsátandó magallatok 1 1/4 éves koruktól 5 éves korukig a legalkalmasabbak, azonban a szűk állatok közölsége kevésbé megfogamzasi százeleket mutat.

A felgatás hely és mód szerint különböző időben szokott történni. Nézetem szerint legalkalmasabb október hóban, mert a malacozás felhárulása a párzás elválasztása április hóra esik, mikor is a malacok az idő viszontagságainak nincsenek kitűve és a szabad terehetők. Korábbi malacoztatásnál, malacozástól a hidegre kibocsátott kocza nedves csesei igen gyakran elfagyának. A malac is elválasztás után, a mostoha időjárás miatt igen sokat szenvedni. Késői malacoztatás szintén nem helyes, mert a malacok általában nyáregyekben hőségekben gyakran elvetélnék. A malacok az elválasztásig való elzárás folytán a sok izdatás miatt megköszosodnak, borbájukba esnek, a bekövetkező tére meg nem lesznek elég erősek, hogy makollatosságnak a nélkül, hogy meg ne síneljék.

Az apa- és anyalattal összebocsátásánál a párzani óhajító kocznak egyszerűre több kanja is akad, ha esetleg elfoglalja nincsenek, ezek aztán a közölségekben egymást gátolják, miért is a kánosok a tolekedőket el kell, hogy távolítsa, mert ellenesében akkor zavartak, mikor a közölsés nem történt meg, vagy valamelyik már elkészült erre, de a kános nem, tehát sikertelenség, midőn is az anyák vagy egyáltalán nem fognak szüdni, vagy a nősülési vagy csak 3–4 hét múlva fog újlag mutatkozni.

A szünyárok közül igen sok, habár jelenkezett is a nősülési vagy, csiklandósága, vagy szokatlansága miatt a kant nem akarja elfogadni, ezeket létraalakra kell megfektetni olyan formán, hogy a földbe erésített két czévek két foggal akkora távolságban van összekötve, mely között a felgatandó kocza feje kiferhesen, hol az fülénél fogva kizuhatsz egész a mar és szünyig. Így tartva a sem előre sem hátra nem mozdítható kocznál a párzást végeztethetjük.

A nősülési időben szenvedőket ki kell mikroskolálni, mert a kanokat igen megviseli s a mellett celtalanul.

Azon koczk nősülési vágya, melyek az első párzással nem állapodtak meg, az első párzástól 3 hétre mutatkozik s ha ez a bugás sem lesz megállapodott, akkor félbe is kell hagyni, mert a malacok körülönlösége

által azok felnevelése külön gondozást igényel, a mi egy nagyobb tenyészetben igen sok nehézséggel járna.

Egy kanra rendszeren 10 anyát lehet számítani, de a szerint, amint a bugás eszközlő, de a felgatott anyák arányában a kanokat apucolni kell a nyájban, hogy a megfogamzott koczkak kelletlen ne ingerelők. Midőn a bugás már befejezettek látszik, egy-két kan meg a nyájban hagyandó, hogy az esetleg megállapodott anyáknak eleget tehessenek.

Ha az anyáknál az első bugástól számított 3 hét múlva a nősülési vágy nem mutatkozik, a megfogamzás hitvány.

A felgatott anyákkal etethetünk: tengeri, kerpét, rozost, borsót, alakort stb., vagy ezek keverékét, ha lehetséges daravé, megfőzve, meglágyítva, péppé gyurva, vagy moslak alakjában, azonban tisztán is adagolható, ha a tenyésztő emittelt előkészítési módokkal nem rendelkezik.

Igaztó és érjesztett eledelként, gyári hulladékokat, valamint az olyan legelőket, melyek mérges növényeket teremnek, őrízkezdjük.

Rostaajt, gazos gabonát nem etethetünk, valamint korpat sem, mivel a malcom rendszeren belőlük a gabnaajakt is ezekben meg sok mérges hatása idegen mag van, mikor a megfogamzás az elővetés.

Az elsősorolt gabnafélékből lehet számítani naponta 1 drb állatra: tengerből 2 kg. árpa, rozs és borsósból 2 1/2 kg-t, alakorból 3 kg-t, ezenkívül jó minőségű legelőkn járjon, mert ez által nemcsak a kész szemes élet egy részét tartarjuk meg, hanem ama mozgás térsé és a testet rugalmassá is edzetté, midőn a malacozás könnyen sikerül, míg a kellő mozgást nem gyakorolt test lomha lesz s malacozás idején a kész malacnak sem tud életet adni.

Télen a felvendő szemes élet arányában répa adagolható, mely nemcsak a táplálásra és a legelőpótlásra szolgál, hanem a gromot szabadon tartja, midőn a keserűség adagolható, melyek az amugy is ingerelő, melyeket vembes kocznál kellemetlen ízénél fogva hányási ingeret idéz elő.

A túlszótást is óvakodni kell. Ha oly eledelket etetünk, mely minden etetésnél bele kell keverni a szükségsejtel részt, az a legjobb, ellenben heteként egyszer tisztelt keverve adhatjuk 1 darabba 10 grammoz számítva.

Állatra legjobban a lágy forrás víz, mely tulajdonó ásványrészeket nem tartalmaz. A állatok, midőn vizre terelteknek, attól egy kis távolságban megpihenhetnek s csak aztán bocsátandók a vízre. Az itatásnál csoportonként 20 drb hátassék egyszerűre a vízre és a következő csoport mindig a víz felőlátán irányában az előbbiétől felfelé itatandó, mert a víz felzavarása igen éppen oly nagymerűvé és az állatok tisztá vizet fognak felvenni.

A koczk hátatására, míg az idő enged, (8 fok R) szabad száraz hely keresendő. Hidegek beálltával tágus alkobban, vagy istállóban tartassanak, egy drb állatra 5 m² méter hely számítsa. Kijáratok elterelődés tágasak legyenek. Télen is d. e. 2 órát, d. u. 2 órát sétáltatandók, míg a malacozás bekövetkezik.

Sékely Gábor.

NÖVÉNYTERMELES.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A gipsz alkalmazása a gazdaságban.

☞ A gipszet, mely vegyileg nem más, mint kénsavas mész és a melyben 77-28% alumíniumoxid, 20-45% víz, 0-13% vas-és kéniumoxid, 0-40% oldhatatlan és 1-73% különféle ásványi alktrész van, a gazdaságban sok mindnere lehet felhasználni.

Igy például a gipszet felhasználhatom rendkívüli olcsóságára *gomba mézben szegény földem javítására* azon czélból, hogy abba legalább is annyi meszet adjak, a mennyi ebből növényeknek a kollé díszítéséhez okvetlenül szükséges.

Felhasználhatom a gipszet a *nyagyon kötött vörös, fekete, ugynevezett nyirkos földek* kiszáritására, illetve felmelegítésére, midőn könnyebben mivelhetőkké és termékekesebbé válnának.

Felhasználhatom a meszes talajokat, kivéve minden egyes darabka föld *termelőképes* földet, mert a gipsz a talajba jutva, az abban lévő különféle növényi tápláló anyagokat felhajtja, a növények által könnyen felvehető lesz.

Felhasználhatom bármely *műtrágyának keverésére*, midőn a műtrágya benső értékét növelem és az elsősorolt egyenletesebbé tehetem.

Egér igen előnyösen használhatom fel az istállóban, az állatöltőrában foglalt illanó, ugynevezett ammoniak vegyek lekötésére, az által, hogy naponta átáramlás midőn az istállóban vagy lóra számítás 1/2 kg-ot-e darabban eszölünk. Ezen eljárásnál által élvezem az istállóban lévő rendszerint bűzös, szemet, orrot csavaró szagot, és egyúttal a jószágnyomat értékesebbé tettem, mert az ammoniak a trágyából nem fog oillani, hanem benne marad, már pedig a miként tudjuk, ez igen értékes növényi tápláló anyag.

Most már a a kérdés, hogy a gipszet mikor és mily módon kell alkalmazni?

A gipszet, minő a gipsz és a midőn a növények mint feltrágyát alkalmazhatjuk, de ügyelni kell arra, hogy se tusokat ne adjunk belőle, se ne legyen akkor igen száraz időjárás, midőn alkalmazzuk. Hogy eredményes legyen eljárásunk, hát ne felejtjük el, hogy az észlekre késő őszszel kell a gipszet kiszórni, a földet meg a locsogásra pedig a lóra le kell kiszórni, mert midőn korábban jó a gipsz a talajba, annak hamarabb, tehát már az első kaszálásnál fog hatással lenni. A tavaszi növényeknél pedig a tavaszi szántás vagy grubberezésnél kell a gipszet kiszórni. A gipsz elsősorát kézzel kell eszközlőni és pedig úgy, hogy a gipszszendőt táblát beosztjuk holdokba akként, hogy a táblá egyik szőlen például 90 ölet, a másikon 20 ölet, a mi 1200 □ ölet teszen ki, ezen négyzözetet összekötjük 3–4 karossal. Egy-egy lý négyzetre magyar holdként 3–500 kg. gipszet kell elvetni, a mi már aztán a jó vetőember dolga, hogy az egyenletesen legyen elvetve. A burgonya, répa, csegeri, búkkóty és csatlakórára pedig vethetünk a talaj minőségére szerint 5–800 kg-ot a mi ártani nem, csak használni fog. A gipsz ára bárhol helyben 80 — 1 frt 20 kr közt ingadozik, tehát elég olcsó. A kinek földjén nem terem meg a lóhere, luczsera, az használja a gipszet, mert ez annak a jele, hogy meszeszényi a talaja.

Heblyay Emil.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

A tápanyagok eloszlása a burgonyagumókban.*

Két franciaia, *Coudan* és *Bussard* a párisi tud. akadémiáján július 5-iki ülésében egy tanulmányt mutattak be a burgonya táplálási értékét illetőleg. Vizsgálatuk szerint a konyhai használatra vagy az állatok táplálására szolgáló burgonyagumók értéke egyenes arányban áll a gumók növegtérletére a gumók keményítőjének mennyiségével.

* Lásd: "Journal de l'Agriculture", 1897. júl. 17. sz.

A nevezettek konstatálták, hogy, ha egy burgonyagumót kettémettszünk, azt találni, hogy a gumó kerülte, azaz kérge, keményítőben a leggazdagabb s nitrogéntartalmú anyagokban a legszegényebb; viszont a gumó legszelebb rétege, tehát közepe, keményítőben a legszegényebb s légmentartalmú anyagokban a leggazdagabb.

A légmentartalmú anyagok és a keményítő ilyenén eloszlásából az olyan tenyésztő, a ki új változatok előállításával foglalkozik, utmutást találhat arra, hogy miként járjon el akkor, ha ipari ezekora, s miként akkor, ha etetésére illetve konyhai fogyasztásra szolgáló változatokat akar létesíteni?

Ugyanis az a tenyésztő, a ki jó ipari változatokat akar létesíteni, válassza ki vető-

rendelkezésre és vegyvizsgálatai eredményének maximuma és minimuma a tuloldalon levő I. táblázatban kiírtulve.

Ezen vegyvizsgálattól kitűnik, hogy az egyes árpafélék nitrogénje igen közel áll egymáshoz és az ingadozás nem nagy, továbbá, hogy a rendszerl nagyobb mennyiség csak kivételesen találtatott egyik vagy másik árpában. Az ugyanazon évbeli bajorárpákat *Prior* E. vizsgálta meg és az eredmény a tullepon között II. táblázatban kimutatásban van összefoglalva.

A nitrogéntartalom is szárazanyagra és nem — mint az előbbi táblázatban — légszáraz anyagra vonatkozik; ami az összehasonlítást igen nehezíti.

Az 1895-ik évbeli termésű árpák vegyvizsgálatával ezenkívül *Frenchich* és *Bertel* is

gesen t. i. $3\frac{1}{2}\%$ -al kisebb, mint az 1893-ik évben; kivételt csak a csehszországi árpák képeznek, mert ezekben $1\frac{1}{2}\%$ - $5\frac{1}{2}\%$ -al több keményítő találtatott. A csírázóképeség vagy ugyancsak volt, vagy pedig nagyobb a múlt événél; 1000 árban magának a sulya — a csehszországi árpák kivételével — esetlegyhöz az 1894-ik événél. A magvak nagysága ugyanaz; az 1895-iki árpák igen acélosak, és a természetben 80% acélos szem találtatott. A tokok sulya is ugyanaz, mint az 1894-ik évié, de kisebb az 1893-ik évbelinél; az ezekből előállított malaita általában véve kevesebb malaitát tartalmazott, hosszabb időt igényelt a czukrosodásra és kevésbé oldékony volt, mint az előző évbeli. Vonatanyagtartalma kielégítőnek találtatott.

A mezőgazdasági múzeum ideiglenes otthona.

gumókat azokat, a melyek kérgén van erőteljesen kifejlesztve, a ki pedig jó konyhai burgonyát akar produkálni, az olyan vetőgumókat válassza ki, a melyek bélrészei fejlettek ki erőteljesen. #

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Dr. Liebermann Leo.

Újabb tanulmányok a mezőgazdasági vegytan köréből.

Írta: dr. Vadrádi Viktor.

Európa különböző államaiban az 1895. évben termelt árpafélék vegyi összetételét Lang A. vizsgálta meg; e czérra 67-féle árpa állott

foglalkoztak. Ez utóbbiak szerint az 1895-ik évbeli árpa szárazanyaga átlag 185% (1894-ben volt 190%), a szárazanyagnak keményítő-tartalma pedig 68.86% (66—36); 100 sulyrészes keményítőre esett 2.91 (2.85) sulyrészes nitrogén; a tokok az eredeti anyagnak 11.93% -át (17.80) teszik ki; 100 rész keményítőre esik 19.14 (17.90) tok; 1000 darab szemnek a szárazanyaga volt 34.12 (36.56) gr.

Ezen vegyvizsgálatok alapján azt lehet mondani, hogy az 1894. és 1895-ik évi árpák vegyi összetétele közt nincs oly nagy különbség, mint az az 1893. és 1894-ik évi árpák között észleltetett. Az 1895-ik évi árpák nitrogéntartalma csak valamivel kisebb, mint az előző évbelieké volt.

A magyar, a morvaországi és az alsó-ausztriai árpában a keményítőtartalom lényeg-

2. A tőkmagpogácsa és a latárka magvának megemésztettségét Wicke A. és Weiszke H. tanulmányozták és a következő eredményre jutottak u. m.:

Sor-szám.	Alkatrész	Tőkmagpogácsa		Tatárkamag	
		I. őr	II. őr	I. őr	II. őr
1.	Szárazanyag	83.15	74.22	67.37	
2.	Szervesanyag	88.55	74.55	67.65	
3.	Protein	84.73	79.73	69.76	
4.	Zsír	104.88	92.37	108.87	
5.	Nyervecs	118.76	40.21	7.94	
6.	Nitrogénmentes vonatanyag	42.74	77.56	74.03	
7.	Hamu	56.19	62.04	50.93	

Ezekből kitűnik, hogy a tőkmagpogácsa azon takarmányfélékhez tartozik, a mely igen

V. állat- fajta	I. Szármaszási hely	Víztartalom		Nitrogén		Protein		Keménység					
		max. min.		max. min.		max. min.		max. min.					
		max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.				
21	Ausztria-Magyarországi	15.9	13.9	2.21	1.45	13.78	9.06	72.47	69.30				
4	Bajorország	16.33	13.91	1.78	1.96	11.05	10.40	69.84	67.42				
1	Badeni árpa	—	13.41	—	1.89	—	11.84	—	—				
11	Élszászi	—	14.42	—	1.97	1.61	11.17	10.03	72.57	68.74			
7	Porosz	—	14.75	—	1.95	1.63	11.28	9.64	71.18	69.28			
1	Felső-Ausztriai árpa	—	13.94	—	1.90	—	11.86	—	—				
1	Szlovországi	—	12.75	—	1.78	—	11.14	—	—				
3	Csehországi	—	13.09	13.02	2.05	1.64	12.80	10.23	—				
1	Rómán	—	12.65	—	2.05	—	12.80	—	—				
10	Francia	—	14.53	12.67	1.77	1.51	11.06	9.43	66.90				
3	Orosz	—	13.27	12.12	2.29	1.95	14.33	12.18	—				
A. ország- gall. árpa	II. Szármaszási	1000 db mag- nak sulya		1 hektoliter sulya		Célszerű erély		Célszerű képeség		Víz		Nitrogén a szárma- nyagban	
		max. min.		max. min.		max. min.		max. min.		max. min.		max. min.	
		max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.
10	Unterfranken	49.10	49.13	71.88	68.75	98.5	85.6	99.5	94.3	15.90	12.37	12.31	8.38
6	Mittelfranken	45.18	38.48	70.25	64.25	98.2	84.6	99.2	87.8	15.74	12.55	11.38	6.98
5	Oberfranken	45.64	41.01	71.00	66.05	98.5	84.7	99.5	98.4	14.77	13.10	10.30	9.29
4	Oberpfalz	42.55	37.65	68.00	63.13	97.8	90.0	98.8	96.4	15.02	13.74	10.43	9.86
2	Schwaben	42.80	43.22	66.20	64.80	91.0	91.5	98.6	98.5	14.19	14.21	10.78	9.77
2	Rheinpfalz	43.75	40.26	66.63	65.63	98.2	88.3	99.3	94.6	13.05	13.20	10.06	10.15

nagy mértékben megemészthő; a mennyiben szerves anyagtartalma 90%-ig; proteintartalma 85%-ig; zsírtartalma pedig körültelesen megemészthető, feltéve, hogy igen zűrös takarmány mértékben mennyiségben adatik az állatok. Ugy látszik azonban, hogy a nitrogéntartalom vonatgyártalomba kevésbé használatosik ki.

A tátrák magvainak megemésztése coeficiensere nézve kísérletekkel véleményeztettem csakis az 1-2-es számú hirtre vonatkozó adatok mérvadóak, miután a II-k számú ürűnél a felvett magvaknak közel 6%-ja emésztetlenül hagyta oda az emésztő osztályt. Ezen kísérletekből kitűnik, hogy a tátrák magja kelően megérve emészthetőségére és tápértékére nézve a hűveltes vélemények magvalósnak közel áll, hanem ezeket még részben fölül is múlja.

Ugy látszik, hogy a tökmagokécsa nagy zsírtartalma miatt emésztési zavarokat idéz elő, ha az állatok nagyob mennyiségben adatik. De a tátrák mag is nagyobb mennyiségben takarmányozással kevésbé kedvező eredményre vezetett volna, miután a füvet ekkor a magvakat annál tökéletesebben használják ki, minél kisebb mennyiségben azok az állatoknak adnak.

Néhány szó a ragadós tüdőbőr irtásáról.

A napokban fenjárva Bécsben, mint gazdaszederember ellátogatam a st.-marci marhávszederben. Eppen a szombati u. n. kontumáczi vásáron voltam jelen s valóban fájdalom fogott el, ha arra a szegény, minden oldalról a sors önkényének kitétt magyar gazdálkodósságra gondolom s láttam, hogy ezen a környéken mennyire mennyire kizsákmányolják azt a bécsi mézszárosok.

Sok éve már, hogy Magyarország felvidékén a ragadós tüdőbőr járványserűen felülpött. Ennek okát én leginkább a különböző urugyati fajmarhának behozatalában látom, mely marha más klimatikus viszonyokhoz és takarmányhoz szokva, nem tudta a hazai folyton betegeskedni, leginkább fogékony a ragadós tüdőbőrre. Így történt, hogy felső Magyarországon legnagyobb részében marhaállományra, hova leginkább importáltak nyugati fajmarhát, a ragadós tüdőbőr miatt zár alá lett helyezve, marhatenyésztésük jó hirtre a külföldi elől egészen megromlott s az országgyógyító bécsi vágóhídra való szállítás, mely egyáltalán piacrazi képezi azon vidékeknek, korlátoztatott. Egy

külön vásári nap lett Bécsben ezen fertőzött megről részére kitűzve s ott aztán a bécsi mézszárosok kényeskedének van a producens kitűve, kik jól tudják, hogy az illető kénytelen azt eladni s mivel fertőzött megről való, onnan máshova nem szállíthatja.

De ha már megvan a baj, legalább azon kell lenniük, hogy abból mielőbb szabaduljanak. Az 1888. évi VII. t.-cz. intézkedik a ragadós tüdőbőr irtásáról s azóta száltalán miniszteri rendelettel járították az eljárás.

Engedje meg a miniszter ur s az érdekelte magyar gazdálkodósság, hogy erent vonatkozólag szerény véleményemet kifejezem. Mind felvidéki gazda és marhatenyésztő mindig érdekelni kísértem az erent vonatkozó intézkedéseket s magam utánajártam azok közigazgatásba fordítását. Erőre az országgyógyító szerzett tapasztalataimnak a közönség érdekében rendelkezésre bocsátand.

Néhány esztendő óta bunkozzák a beteg állatokat s a fertőzösgyanusakat kiasajátítva, vágóhídra szállítják s még mindig nincs meg a kellő eredmény. Ennek okát én leginkább két dolgotban látom.

I. az eljárás nem gyökeres. Az egészségügyi tudósítasokból látom, hogy vannak helyesek és védekek, hol már évek óta tart a baj. Tudom, hogy leginkább az árvegyeiki közöcségeben minden hónapban kiasajátítanak néhány darab, de csak azok, amelyek a beteg marhával egy udvarban voltak s csak ezen megről fertőzösgyanusok. De képzeltetés, hogy a huszadi, harminczedik szomszéd udvarba is ha el nem hordták volna a ragdalt, akár emberek a ruhájukon, akár szalmával vagy a közös kutyál való itással. Így újra 1-2 hónap múlva kitér a baj a falu másik gazdájánál s a közös sohasem jut ki a nyavalyából.

Véleményem az, hogy ha valamely közöcség egy beteg állat is találatik, azon közöcség összes marhája azonnal kiasajátítandó és a legrovidebb idő alatt elszállítandó.* Az állategészségügyi tudósítasok szerint jelenleg Juna, Liptó- és Szepes megyék közöcsége árva kiasajátítás alá, de egy többk értesítve, hogy ez nem történtik. Ne gondolja azért a magas miniszter, hogy ezzel valamely közöcség lezárulhat, legrovidebb a telet foglalkoz egy hónapig a szomszéd közöcségből hozni s lovakkal dolgozni. Tudom, mert nem egyszer volt alkalmam annak az utóbatászt észlelni, hogy a nép általán meg van elégedve a kiasajátítás árákkal, s azután mindig velük marhákat vezet magának, mint a minővel azelőtt birt.

Természetesen erent radikális irtás egyideig több pénzbe fog kerülni, de mindenesetre kevesebbe, mint ha az ily hirtu-vonalon a betegesztő éveiki tápláljuk s a kiasajátításokra szánt összeg a kötszégvevényben állandó tétel gyantát fog szerepelni. Ha az állam vagy Bona Vista angol esztendőért 180.000 frtot adni s erent van pénzre, miért farkukodik ott, hol az egész ország állategészségvevényben állandó veszelvényforog s hol esetleg milliókra meóvó vagyon semmül meg.

II. Viszont az eljárás gyorsabb menetére is fölívom a magas miniszterium figyelmét. Miből egy nagyobb beteg marhákat jelesbe be az állatorvosnak s az a ragadós tüdőbőr betegség a szakjók által konstataztatott, az állami állatorvos azonnal tegeyen előterjesztet a miniszteriumnak azon közöcsé marhaállomány kiasajátítására s a miniszterium azonnal adja ki erent a rendeletet. Ne húzzák-vonják a közög mindenféle vizsgálatokkal és tárgyalásokkal. A baj jelen van s azonnali orvosias intéget. Tudom esztelket, hol egy közöcsé valamely udvarban levő fertőzösgyanus marhá kiasajátítását 4-5 hónapig halasztották, míg el nem dögtük 20-30 dar szerte a faluban.

A bürokratikus eljárás azilynek csak hátrányára s a baj terjedésére szolgál. Hiába kutaják, hogy honnan származik a marha, abból, ha megtudják is nagy hasznú nem lesz. A hol megbetegedett, ott ragályos. Lehet, hogy egészen veszelvényforog s ott inficidálódik. Az előbbi tulajdonos, vagy vért pénzbirálgal sújtani nem lehet, hogy miert adott vagy vett beteg marhát. Azt pedig az állatorvos urak nem tudják megállapítani, hogy 5-6 hó előtt is már beteg volt a marha. Ha a marha szegén szorvetetett ér, azt sokkal hamarabb átadja meg a betegség időteltebbé látszik. Eppen úgy, mint a hasonló tüdőgyökörök.

Azért kar az ilyen bíróság vizsgálatokkal veszen az időt s a betegség terjedését nem megakadályozni. A miniszteriumban is ezen akták legyenek a legrovidebbesek s ha van is restancia, azonnal kiasajátítás alá fog szám szerint rákerül s sor, mert ez meglőz mindent. Kar az ily jelentések felett tanácsokozni s az ügydarabot egyik közöcsélt a másíkösz utastani. Itt rögtön iteleter, statáriuma van szükség.

Az állatorvos uraknak is ajánlom a gyors eljárást, ne ott kutassák, vajon "idejökörön jelentet-e be a betegség s ne mérlegeljék, vajon egy nagygy paraszti-e a tulajdonos vagy egy gazdák elől, hanem a közöcsé legben a szemök előtt és a kórtárs. Ez pedig a minél egyszerűbb és gyors közöcsédekéskökből áll. Abban aztan legyek szigorúan s lekiismeretesek, hogy se a tulajdonos, se az állam ne károsítassék a kiasajátításnál, hogy a fertőzösgyanus marha kiasajátítás meggyőzőleg, hogy az istálló jó kitesztelésának s a fertőtelentés kell gondallal végeztesse. Ne kerüljék a gyökeres eljárás és ha egy faluban csak egy ragadós tüdőbőr állat is találatik, ajánlják a kiasajátítást az egész közöcsére nézve, biztosítom, hogy a mint saját tapasztalataimból láttam, ha talán a betegség egy ideig szorvetetett, az a marha kiasajátításra kerül, hanem egy hónap vagy fél év múlva, hát egy év múlva. Innen erent aztán, hogy a látszólag egészesége, de fertőzött marhát vásáron eladva más helyre viszik és más vidékeket is fertőz.

Ezen kért oktat találok én leginkább annak okát, hogy az állatgyógyító és a betamos évek át folytatólag kiasajátítás nem mutatja a kelő eredményeket, ugyanis: 1. a kormány részéről a nem jó helyen alkalmazott takarokoskodásban, a mennyiben fél s kért pendése miatt a tömegesebb kiasajátításokt és 2. a közöcsé részéről a lassu bürokratikus eljárásban.

Meg vagyok róla győződve, hogy ezek elkerülésével a ragadós tüdőbőr betegség ki lehet irtani Magyarországon s akkor azután még egy nagyobb dolgot vehetnek elő, hogy

* Ugy mint Németországban.

tudniuk a nem kevésbé elterjedt tüdőgimnókor irásához kedzhetünk, mint az már teszik Franciaországban és másutt, miről különben legközelebb önjak megemlékezni.

Biztosan a miniszteriumot, hogy ha szerény nézetem szerint módosítja a ragados tüdőbőr itáris körül eljárását, annak meg lesz a kellő eredménye s nem fogja marhahalomnak állandónak a nagy előjár fonyogni. Megszűnik Bécsben a nagy előjár földi gazdára intézett nyomás a tud.-marhi kontuméz vásárral, ki ha nem is st. tiszavidéki acétoz buzát vagy bácsai kukoricát termelni, leg-abb a marhatenyésztéstől vár némi hasznot, hogy adják becsülettel megfizethesse és gyermekeiből jó magyart hazának nevelhessen.

G. S.

IRODALOM.

A magyar szent korona országai balneológiai egyesületének 1896 és 1897-iki évkönyve. Összeállította Dr. Löw Sándor egy-sületi főtitkár.

A balneológiai egyesület 1890-ben alakult meg oly célból, hogy a balneológiát és annak segéd tudományait művelje és népszerűsítse, a hazai fürdőket, ásványvizeket ismeresse, azoknak javítását, továbbá a hazai fürdők közös érdekeit erkölcsi támogatást útján előmozdítsa.

Ezen kitűzött céljának az egyesület teljes mértékben is felelt, amennyiben az egyesület széleskörű tevékenységének köszönhető, hogy hazai fürdőink az idegenek ér-völire nagyobb számmal keresik fel, az egyesületnek köszönhető, hogy ásványvizeink kivétele évről-évre emelkedik, míg a bezárt arányosan csökken.

Hogy az egyesület minő tevékenységet fejtett ki a millenniumi kiállításnak, annak leg-szebb bizonyítéka volt a balneológiai pavillon, amely a kiállítás legsikerültebb alkotásai közé tartozott. Különösen érdekes volt ezen ki-állítás az, hogy az egyesület a hazai fürdők dírmunkáiban és közös panorámáiban mutatta be, amely dírmunkák és forgó panorámák a ki-állítás egyik leglátogatottabb helye volt.

Az egyesület tevékenységét tünteti fel az 1895 és 1897-ki évkönyv, amely egy a statisztikáknak, valamint a szakembereknek, de a laikusoknak is igen érdekes olvasmányt nyújt. Az évkönyv első részében az egyesület köz-leményei adnak számot az 1896 és 1897. évek ben kifejtett tevékenységről.

A második rész az 1896. szeptember hó 13-án Budapesten tartott balneológiai kongresszuson tartott előadásokat tartalmazza. Dr. Bókay Árpád egyetemi tanár, a millenniumi kiállítás balneológiai pavillonjának képviselői fürdők és ásványvizeket ismertette. Ismertetésben érdekes statisztikai adatokat talánunk az ásványvizekhezatal és kivételről. 1895-ben ki-vitelünk 1.737.000 frotot tett ki; a kivétel jel-entőségnyebb volt Franciaországba, azután Németországba, Romániába és Ausztriába. Ebben behozatalunk legnagyobb Ausztriából főleg luxuszoból. Oelholfer H. G. vezegész és forrás-technikusi „a hazai ásványvizek kezelé-sének haladása az utolsó évtizedekben” című elő-ismertetése azokat a haladást mutatja az ásványvizek kezelésére terén a forrásjelzőjono-sok felmutatott. Dr. Boleman István a magyar fürdők látogatottságáról az 1895-ik évben” című alatt érdekes statisztikai kimutatást közöl. Megtudjuk ezen adatokból, hogy 1895-ben 154 fürdőhelyben összesen 142.291 vendég volt és pedig 73.354 állandó, 68.937 idegen.

A harmadik fejezet a millenniumi évben tartott balneológiai kongresszuson tartott elő-adásokat tartalmazza. Igen érdekes olvasmány ezek közül a dr. Vámosy Zoltáné, magyar-orosz fürdőügy fejlődéséről és a régi fürdők-éről.

Végül függelékül csatolva van a magyar fürdők látogatottságának kimutatása az 1896. évről. E szerint volt összesen 137 fürdőben 140,621 vendég és pedig 65,798 állandó és 74,823 idegen. A vendégek között külföldi volt 23,353.

— a —

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

388. sz. kérdés. Miféle szert használnak egy 16 hetes és 3 hét óta elválszott borjú hasmenésének ellátására, miután azt az állatorvosnak ellátítani 2 heti kezelés dacára sem sikerült. Tájékoztasson megjegyem, hogy a borjú a hasmenést a véletlenül hozzájutott zöld-takarmánytól kapta. F. F.

389. sz. kérdés. 1. Most vettem át egy birtokot, melyhez 100 hold elhanyagolt par-lagon fekvő föld is van, ebből kb. 60 hold már rendezve lesz, de egy 33 holdas tábla a következőképpen áll: 3 éven át parlagon fekvő, egy kis része luczornás volt, folyó-talvasszal feltöltött az egész és zabbal lett elvetve, természetleg kiűnő talaj, anyag és fe-lettek homok keverék, megfellehessen alicsonyan fekszik, de sem ártalaj, sem sem víznek kí-téve nincsen, trágya nem kerül most rá, perje is sok van benne. Lehetne-e ebbe cu-korrópat sikerrel termelni műtrágya segítsé-gel és ha igen, milyen és mennyi műtrágya kell hozzá, a fő, hogy megterem-e kellő meny-nyiségben?

2. Észli vetés alá szuperfoszfátot vélt-szántás előtt vagy után jobb-e vetni, illetve a szántás után befogásolni, vagy először el-szórni és azután sekélyen alusztatni. Nem jó a foszfátot esetleg halmával keverni?

S. C.

390. sz. kérdés. Mely munkák és dolgo-zatok jelentek meg a sertesészéről magyar és német nyelven? Sch.

391. sz. kérdés. Az idei kukorikárpamba sok a magos répa, annyira, hogy kb. 10%-ot tesz ki. Mi az oka ennek? Az időjárás-e, vagy a mag? Ha a magban volna a hiba, miután az a czukorgyár adja a termelőnek, a lérté-tési igényével léphetek-e fel a czukorgyár ellenében? Sch.

392. sz. kérdés. Uradalmi gézmalunkhoz egy gazdasági takarmányos osztályt kell építve 12,12—144 [□ m.], melynek egyik felében a takarmányelőkészítő, szecskavágy, répvágy és olajpogácsázógépek lesznek elhelyezve, a másik felében pedig tervezetük több olyan viz-hatlan cementrel rakott füllesztőmedence építse, melyek kettős fenékek készíttetének, az alsó fenék sírtűn furt apró lyukakkal bőví-tőlyrádászakból, azon célból, hogy a két nézők között hagandó ürbe vezetett szék-ke a kánszót a gőzvető csöveknek végei; amelyekből kiömő gőz lenne hivatva a lyuk-gatott feneken áthatolva feljárni a takarmányt s azt egyenlően átmedvesítve és felmelegítve, a füllesztési prucezust gyorsá, biztosá és egyenlővé tenni.

Eddigi eljárásunk szerint a vízzel való átmedvesítéssel, a viznek főfoka s a takar-mány és levegőnek melégségi állapota szerint a füllesztés 1—3 napot vett igénybe s még sem volt egyenlő, mert midőn az e célra szolgáló kádak vagy medencék felső részében a takarmány füllesztési állapota megfelelő volt, akkor még az alsóbb rétegekben gyakran alig volt nyoma is annak; mely hátrányokat elke-ridendő önjak bevezetni a gőzzel való füllesztést.

Füllesztéssel kevés olajpogácsalal ke-verten szoktunk és szándékunk jobboldán ezután is; de nincsen gyakorlatunk és nem tudjuk azt, hogy a gőzzel való füllesztésnél mennyi

idő alatt készül el a takarmány s így hány medencézt és milyen mértékben lesz ókrszó készítenünk? Ezeidig csak 70 drb. számú ökörről etettünk fel éven át füllesztett takar-mányt, de ezután önjakának esetleg még egy-szer annyi számú marhát takarmányozni, sa-vanykássá füllesztett és nem agyonporított avagy pláne feltöltött szecskafélel.

Lekötözött szivesságot tesznek szakembe-reknek vagy azon gazdátársaink, kik a gőzzel való takarmányfüllesztéssel foglalkoztak, ha a „Kötélés” útján felvirágzósnak szivesságot az előadatok után a következőképpen:

1. Helyes lesz-e a leirt módóni kon-struálódó kettős fenékű füllesztőmedence és szükség-e ennek alájba a gőzököl lecsapódó víz elvezetéséről gondoskodni?

2. Körülbéli milyen főfokú gőz lesz használható és a gőzítés tartama elég lesz-e addig, amíg a berakott takarmány tetjeje a gőz kicsap, avagy más gőzelési határidő lézsen betartandó? és szükség lesz-e a füllesztőnd takarmány főle valamely főlöszéri deszalpalkalmazásra?

3. A füllesztőmedencék tartósság tekintetből miként építendők és mely méretek megfelelőbbek a hosszúság, szélesség és magasság közötti arány illetőleg? végül 1 drb. számú marhára mekkora úrtartalom veendő igénybe, ha a füllesztett takarmányon felül csak egész-ségi szempontból adagoltatik csekély szalma-félé szalastakarmány? (Itten 003 [□ m. — 30 l. úrtartalom, 1 drb. marhára és egyszeri etetésre, bizonyítul a mulban megfelelőnek.)

Cséglő.

Uradalmi intézőség.

393. sz. kérdés. Melyik a kinyűvetés leggyorsabb módja, ahol a tiszt a tisztjavó-dalomról 100-otli részecskét kap? Meggye-zendő, hogy az egész bevétel és kiadás ma-átalám lesz ekkönyvelve, hanem a tulajdonos által is, a nagyobb öszegek és viszont az átalám kiadott öszegekben is van olyan tétel, ami nem a gazdaságot, hanem az uraságot terheli.

A gazdasági eszköz léltár értékelő kell-e az év utóján, illetve a másik év elején kop-ra bizonyos %-ot leszámítani és mennyit? A léltár értéknék szaporodása vehető-e tiszta fövedelemnek?

A léltárban felvett terménynek a legutolsó piaczi ár szerint számítandók-e?

A mul évterhő adósságok, számlák a másik évben történt kiegyenlítése nézetem szerint nem tekinthető folyó kiadásnak, hanem csak az év végén a léltári arány értékelőbe vonatva a megmaradt összeg mutatja a tiszta léltári vagyont. Tisztelettel kárdom helyes-e alkalmazható-e ez könyvelési zavarm nélkül? Vagy a könyvelésnek van-e ennél egyszerűbb módja? G. D.

Feleletek.

Gyengebb földék műtrágyázása. (Felelet a 387. számú kérdésre.) A táblák kikerektése alkalmasával a követ talajba osztott gyengebb föld erejét átmenetileg, műtrágyák alkalmazásával kiegyenlítőleg, fokozható. Azt mondom átmenetileg, mert a tartós fajlásnak csak az állat-otrágya rendszer alkalmazásával érhető el.

Jelen esetben a tábla gyengebb részébe eső vetésnél következőkkel eljárás követhet: 1. A vetésztársítást előjár haldoként 140—159 kgr. 16%-os szuperfoszfátot kell készíteni és leszántani. Tekintettel arra, hogy gyengebb talajról van szó, követlenül a vetés előtt két. holdanként 40—50 kgr. chilisátró-mot kell kiszórni s egyszerre befogatosolni. A chilisátrómot azért kell ly kis mennyiség, mert a növény állat azonnal felvétel, felolom vett része ellenben félon át kimosatik a talajból. Összelt tehát csak annyi chilisátrómot adunk, a mennyit a növény létállta előtt még értéke-síteni tud. Ha a szükség egy kívánja, akkor

tavaszaal az ősi buza szokások tavaszi fogólasa előtt ugyanily mennyiségű meg egyszer kiszórhatunk. Újóbbi azonban csak az esetben, ha erre tényleg szükség van, ha a vetés külső képe; a levelek vékonyasága, sápadtsa színe, gyenge bokrosodása ezt megkívánja.

Rendes körülmények között, az ősi vetés alá adott superfoszfátot szokták a legjobb eredmények elérni, a chilislatrómot ellenben mint igen drága s a károsokat természetesen fokozó trágyát a lehetőleg legelőzőző, jelen esetben azonban a chilislatrómot nem igen lehet mellőzni.

Borjak hasmenése. (Felelet a 388. szam kérdésre.) Láthatlan nem ajánlhatunk orvosságot, mert a közlött adatokból a betegség természetét nem tudjuk megállapítani. Ha csak zóldtakarmány okozta egyszerű hasmenés volna, akkor száraz takarmányozás mellett megszűnne volna; minthogy azonban két heti kezelés sem szüntette meg, ez arra mutat, hogy a hasmenésnek málybeyond rejtező oka lehet, melyet csak pontos vizsgálatnál és helyi viznyokok számbavetele alapján lehet kideríteni.

Czukorrépa műtrágyázása. Superfoszfát östék alá. (Felelet a 389. szam kérdésre.) 1. A természetet kitűnő műtrágya az ősi felelet homok keretéből álló talajba, ha az három évet át parlagos is fektű s mult évben zabot termelt, cukorrépa igen jó eredményeket lehet venni, feltéve, hogy a talajt a cukorrépa élvezése idejéig kelően előkészítjük. All ezen előkészítés tartózkodás, a lehetőleg mely ősi szántástól és tavaszi extripálásból.

A műtrágyával a cukorrépánál a legjobb eredményeket nyerjük. Két holdanként a tavaszi extripálás előtt 140—150 kg. 16%-os superfoszfátot kell kiszórni; az első kapálás előtt pedig adunk holdanként 40—50 kg. chilislatrómot.

2. Az ősték alá a superfoszfátot legjobb vetésztársítás előtt kiszórni a leszántani. Fahamuval keverhető, de ez esetben azonnal kiszórando a leszántando.

A sertésvész ismertetése. Felelet a 390. sz. kérdésre.) A sertésvészről Róte István tanár azt írta külön kis munkát, mely Rottenbiller-u. 23. sz. a rendelőhely meg. Különböző és tárgyölt számos közlés jelent meg a különböző állatorvosi szaklapokban, most pedig Preisz tanárnak egy dolgozata van saját adatai, melyt hivatal van a sertésvész néven ismert járvány természetét felderíteni.

Czukorrépa felhasználásának oka. (Felelet a 391. sz. kérdésre.) A cukor- és takarmányrépában ez ideig igen sok a felmagzott répa. Ennek adott első sorban is az időjárás viszonyokban kell keresnünk. A folytonos esős s hűvös, majd változó szaraz meleg idő, az előtti szárahajást vagy mértékben elősegíti. Ezen okoknál fogva nem lehet a felmagzott a mag rossz minőségében keresni, Amikor tagadhatatlanul is ez hozzájárulhat a répa idő előtti szárahajásához. A cukorgyárosoknak ugyan saját érdeke azt kívánja, hogy lehetőleg jó minőségű magot adjanak a gazdáknak, de ők maguk is legelőnyre kilidőrlő szerzik be a magot s így nem ritkán — tudunk kivül — megcsalásukkal van megelégedve.

A baj csökkentésére tessék a felmagzott répa megszártatni töben levetni.

Takarmányfelhasználás berendezése. (Felelet a 392. sz. kérdésre.) A takarmány felhasználás mindinkább kezdi igényt vonni, mert behozonyult, hogy a felhasználással nem mindig érhető el különös eredmény, sőt könnyen hátrányosa is válhat táplálkozás szempontból. Ami pedig azt illeti, hogy a romlott takarmány értékesítésnek czéljából alkalmaznak a felhasználást, arra nézre szükséges a takarmányok kemény folytonos felhasználás berendezni. Így esetekben elég jó szolgálatot tesznek az u. n. gyors ta-

karmányfelhasználók, melyekkel rövid idő alatt kevés költségű elég nagy mennyiségű takarmány felhasználható meg.

Hogy miért nem szükséges a takarmányt felhasználni, arra a felelet keretében bővebben kiterjednünk nem lehet. A tapasztalat azt mutatja, hogy a felhasználás — különben egészséges — takarmánynak a nyersen adott takarmánnyal szemben semmi szebbetelő előnye nincs. Még a tengetérszűcsökkel sem, ha az rövidre van szűcszárva. Hátránya azonban van s ezek közt első sorban áll a felhasználás költése. A felhasználáshez gőz kell, a gőz előállításához víz és gőztelelési szükségesség. A felhasználás folyamatát követően a gőz felmelegedése, az is napokint ismétlődő övi kiadás, mely nem áll arányban a várható eredményvel.

A kérdőpontokra nézve a következők lehetnek válaszok.

Ad 1. A czeimentelt vakolt takarmányfelhasználórendszer mindeztől helyes, mert egyszerűen tisztán tartható, másrészt nem veszi be a takarmányból a nedvességet s végre — ha jól van készítve — tartós is. Ha azonban a kérdésben leírt módon csak gőzzel felhasználunk s a gőz a felmelegedés miatt az első jutattal takarmány közé, akkor mindenképp a gőzből lecsapódó víz elvezetéséről kell gondoskodni. Hogy a csőnek gőztöbbszörös nyílásait a takarmányhulladék be ne tömje, s hogy a gőzvezető eső egyáltalán ne érintkezzen közvetlenül a takarmánnyal, mindeztől a legelőszűcsökkel fűrészes kettős fenekű kettős kettős olyformán, hogy a rekesz czeimentelt vakolt fenekére a rekesz oldalain körülfutó polczra még egy második, esetleg keményfából készült s mintegy 1—2 cm. átmérőjű lyukakkal sűrűn ályukgátot kihelyezett fenekét rákeletik.

A kettős fenekű közö jöhetne a gőzvezető eső olyformán, hogy a megtört vonalban minél nagyobb helyen terüljön el a rekesz fenekén a gőz, a gőz a takarmány tömegén minél egyenletesebben s egyszerűen hatolhatson el. E czélból a gőzvezető eső felső felületén 0.5 cm. átmérőjű lyukak lennének kiténdők egymástól 2—3 cm. közöttben. A rekesz alsó, czeimentfenekének ezért kell adni, még pedig a falról kifelé s a rekeszek előtt egy közös levezető csatornát, mely összegyűjtve a rekeszben lecsapódott s onnan kifolyt vizeket s kivetné a takarmányok kamrából.

A második fenék az alsó fenekétől 5—10 centiméterre állhat, aminél legegyszerűbben úgy lehet elérni, hogy lyuk magas polczot készítsenek a rekesz falán körösörül a fenékfőlet kezdve. E második, lyukas fenekének azonban úgy kell készülvén lenni, hogy azt ki lehessen emelni. Ez pedig azért szükséges, mert ezt a feneket minden helyen legalább egyszer, esetleg többször is ki kell tisztítani vagy ami még helyesebb, lemossni, hogy részint az eltömődött lyukakat szabadságát fel, részint a fa penészesedése s ezzel annak idő előtti romlása, de egyáltalán a takarmány megromlása is megakadályozzassék. A kivétel lyukak fenék, könnyebb kezelhetőség végett készíthet, a rekesz magysága szerint kell, esetleg több darabból is.

Ad 2. Hogy milyen hőköz gőz levezetés használható felhasználásra, azt bafok megmondani, mert e tekintetben még nincsenek határozott tudósítások vagy kísérleti eredmények. Mivel a kérdésben többek között az is áll, hogy az illető takarmánykamra az uradalmi gőzmalomhoz lett hozzáépítve, legegyszerűbb lenne a farrad gőz használni felhasználásra, azaz, hogy a farrad gőz hófoka kisebb a nyers gőz hófokánál, de mivel azt már úgy sem használják mára, csak legfeljebb a kazánvíz előmelegítésére, talán még legelőcsöb lenne ezzel felhasználni a takarmányt.

Hogy meddig tartson a felhasználás, azt sem lehet határozottan megállapítani. Az attól függ, minő a felhasználás takarmányának, barzonjának, esetekánál elég ha jól átjárt

a gőz 10—15 percig, szaraz tengetérszűcsökkel 30—40 percig is, hogy felpuhuljon. Eről csak próba után lehet meggyőződni. Tessék kérdésétevezés kísérletet tenni, mennyi idő kell, míg az általában rendszeren adagolt takarmánykeverék az egyik rekeszben átfűled, vagyis míg annak tetején levő szaraz vagy száraztakarmány is megpuhul, vagy — mint mondtam szokták meggyőződni. Egy-két lyuk próba után azután már lehet tudni, — ha percze nem is — hogy mennyi időt kell rászámolni a felhasználásra. A felhasználás rekesz tetejére lehet valami deszkából összerűt, fedőlapot fektetni, bár nem okvetlen szükséges, mert ha farrad gőzzel felhasználunk, nem nagy a gőzvezető sőt elkerülhető az is, hogy a deszkafelület lecsapódó gőz-víz összenedvesítse a takarmányt.

Ad 3. Tartósság szempontjából előnyös lenne a felhasználó medencézet 15 cm. vastag téglafalú felelőti, melynek a medence fele néző oldala czeimentelt vakolando be. A medence nagyságára nézve a 0.03 köbméter területű nagyság marára alapul vehető s ebből meghatározható a medence nagysága. A medence hosszúsága, magassága és szélessége közti arány 1:1,1; úgy, hogy pl. ha a medence 2 méter hosszú, 2 méter széles, akkor magassága is 2 méterre vevendő. A 2 méter magasságnál tovább nem, kezelési nehézségek miatt nem tanácsos.

Ezekben lehetne összefoglalni a három kérdőpontra adott válaszokat. Mivel azonban a takarmányok gőzzel való felhasználása már talaladott állapott, ugyanazt érjük el, ha csak az egyszerű, természetes felhasználást maradunk, mikor az öszoekvert takarmány 8—12 óráig fekszik 0.60—1.00 méter vastag rétegen.

I. S. P.

A közvezetés helyes módja perzentális kezeléssel. (Felelet a 393. sz. kérdésre.) Hol a tiszta a tisztá jóvedelem után osztalékban részesül, a közvezetés legegyszerűbb módja az, mely a gazdaság tiszta jóvedelmét nem adjaos, hanem egy öszoekvert mutatja ki. Ezen czérra tehát a teljesen berendezett u. n. egyszerű számvitelt teljesen alkalmas.

Azokban ezen czérra a perzentális számadás egymaga nem elegendő, mivel a tisztá jóvedelemet nem a bevétel és a kiadás közötti különbözet adja meg, hanem az év folyamán elért összes vagyonszaporulat. Ha p. o. a birtokosok jóvedelmét szállított, ez tényleg kiadás, holott ez a jóvedelembe beleszámitandó. Ha toltek és répet vásárolok, ez is kiadás okoz, de ezek értéket megmarad s azért az illyféle kiadás is a jóvedelem sorába tartozik.

A tisztá jóvedelem kipuhatolásra tehát csak egy mód létezik, ti. hogy a szárszámadásban először a vagyonszámadás alapján a gazdaság tényleges vagyonszaporulata mutatjuk ki és ehhez a birtokosok akár pénzben, akár élevezényekben szállított jóvedelem hozzáadatik, mint ez az alábbi példából világosan kitűnik.

Az eszközleltár értékből szokás ugyan kopásra bizonyos százekek levonni, de feltételekkel, holott ez a jóvedelembe beleszámitandó. Ha toltek és répet vásárolok, ez is kiadás okoz, de ezek értéket megmarad s azért az illyféle kiadás is a jóvedelem sorába tartozik.

Az összes leltárának az érték szaporodása természetesen, ugyan vagyonszaporulat tiszta jóvedelembe beleszámitandó, mint a telkenél és épületeknél, mint a gépeknél, eszközöknel, állatoknál, termények és anyagoknál kimutatandó.

A termények értékének kiszámításánál némelyek 10 évi átlagárakat vesznek föl, czélzerűbben azonban az utolsó piaci jegyzékek szerinti átlag-ár felvenni, mivel ez a valószínűleg többnyire jobban felel meg, mint az átlagár.

A „HUNGARIA“

MŰTRÁGYA, KÉNSAV és VEGYI IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ajánl:

SUPERFOSZFÁTOT, CHILISALÉTROMOT

és minden más műtrágyafé-
léket, legjuttányosabb áron
és elismert kiténő minősé-
gében.

Központi Igazgatóság:

BUDAPEST,

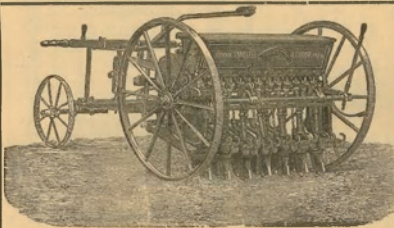
V. Váci-körút 21. szám.

Herényi Gotthard Sándor

és

Rovara Frigyes

márvé érdeklődőknek ingyen és bér-
mentve küldjük meg.

Sorvetőgépeket

a legújabb és legjobban bevált szerkezetben,
egyetemes- és többvasú ekéket páncéltacél-kormányleme-
zokkal, boronákat, hengereket, konkolyozókat, gabona-
tisztító-vastákat és teljes takarmánykamra-berendezése-
ket, nagy választékban és jutányos áron szállítanak

Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPESTEN,

V. ker., Váci-körút 60. szám.

Árjegyzékkel és költségvetéssel kívánatuk ingyen és bérmentve
szolgálok.

U. i. Borsajtók (System Mabillo) és szőlőszukó kiténő
kivitelben és mindenféle nagyságban.

EGERESI MŰTRÁGYA-GYÁR

KRAMER J.

Ajánlja különösen száraz és könnyen aszó-
ható műtrágyákat, nevezetesen:

szőlőszukó Csontliszt-Superfoszfátot, Párolt Csontlisztet, Trágyagyepzet
és mindenféle műtrágyát, stb. a legjuttányosabb áron.
Fővilágításokkal, árszámbával és ismerető füzetekkel készséggel szolgál
a központ.

BUDAPEST, V. kerület, Dorottya-utca 9-dik szám.

Országos Magyar Kolesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alapszabály 1894. évi.

Elnöke: TÖLKEI Géza gróf. Alkalmazott: CSÁVÓSSY Béla.

Igazgatósági tagok:

ARANYI Géza gróf, BUDAYI SÁNDOR, DESSYFFY ARISTID, PÉCHY YANÁS,
PÉTERYI IMRE, RUDIKI GYULA, SEBESTYÉNYI KÁLMÁN, SZILASZKY ZOLTÁN, SZÉNYI
ZSIGMOND, TÖLKEI SÁNDOR gróf.

Vezetőigazgató: SZÉNYI Zoltán gróf.

Az Országos Magyar Kolesönös Biztosító Szövet-
kezet a gazdaságosság általános elismerése szerint híven megfelel kíváná-
sának; folyton fejleszté a reformokat, melyeket a gazdaságosság évek óta
sürgősebbül és a károsnak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes
megelégedéséig vitva ki magának, az

épület és átalány (pausal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjjal tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetke-
zet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári béléssel; minden
más illeték kizárásával.

A takarmányt és szalmáselejeséget

lútkár ellen a szövetkezet

tetemesen olcsóbban

biztosítja, mint a hazánkban működő bármely más biztosító intézet.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték
nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszáradt, ha hosszú egyzorra, egy csoportban, és külön-külön ajánlat-
tal terményeket biztosítanak, 10% engedményben részesülnek.
Többéves felvilágosításokkal szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körút
8. sz.) és a vidéken létesített ügyosztók. 3019

VÉD. JEGY.

A zalahtnal kénkovand ipar r. t.

BRASSOI

kénsav- és műtrágya-gyára

ajánlja legjobb minőségű mindennemű

MŰTRÁGYÁIT

a t. cz. gazdaságosság b. ügyelmébe.

Árajanlatokkal készséggel szolgál a

Központi iroda, Budapest, IV., Bécsi-utca 5.

Közvetlen Amerikából

importált,

most megérkezett

Poland china

tenyésztések pedigrével.

PICK OSWALD

VIII., Külső Kerepesi-út 1. sz.

A diószeghi * * * * óriásbúza

az idén is, tehát oly évben, midőn a rozsda Magyarországra búzatermését általában nagy-mértvben károsította és e vidéken is nagy kárt okozott, 1200 négyszögölével számított magyar holdon **1000 kilónál nagyobb termést eredményezett, mi mellett egy hektoliter súlya 82 kiló.**

Ezen óriási búzát a legjobb minőségben ajánlja mint vetőmagot legalább 500 kiló megvételének kikötésével

a „Diószeghi Czukorgyár“

Pozsonymegyében. 4139

Szarvasmarha árverés.

A munkács-szent-miklósi uradalom, munkácsi majorjában **folyó évi szeptember 27-én** árverés útján el fog adatni:

- 52 db. számfelletti pingzauai tehén.
13 „ 1—3 éves számfelletti pingzauai üsző.
7 „ 1—3 éves számfelletti alligauai üsző.
28 „ kiselejtezett tehén.

Az uradalmi igazgatóság, Munkácson.

Birtokbérbeadási és eladási hirdetmény.

Kassától 2 órányira

Zemplénvármegyében Szécskeresztúr község határában fekvő 1116 kat. hold szántóföldről, 26 kat. hegyesföld, 88 kat. hold rétből, 118 kat. hold legelőből és 1514 kat. hold erdőből, 14 hold földadó alá nem eső területből álló birtok, a lehető legjobb karban levő gazdasági épületekkel ellátva, **modern szeszár, urikastély és angol park szabadkézbi eladó**, műndesetre azonban 6—12 évre bérbeadó

1898. április 1-től

Bővebb felvilágosítást nyújtanak: 1. **Hollender Jenő** földbirtokos Szepes-Nádasdon (u. p. Szepes-Olaszi). 2. **Dr. Kármán Bertalan** Gyevőd Budapesten, (Bárány-u. 18.) 3. **Dr. Propper Adolf** ügyvéd Eperjesen. 4. **Dr. Popper Mór** ügyvéd Debreczenben. 5. **Mandl Pál** Szécskeresztúr (u. p. Gálzdes, vasúti állomás Nagy-Szalancs). 4211

52.042.
II-1. 97. 2250.

Lóárverési hirdetmény.

A magy. kir. állami ménesekekből kisorolt **anyakanczák, számfelletti fiatal kanczák, és a ménetelek állományából kisorolt herétek**

árverése

folyó évi október hó 4-én
és esetleg **folytatólag 5-én**

Budapesten, a „TATTERSALL“

kerepesi-uti helyiségeiben **fog megtartatni.**

A lovak leírását és a részletes feltételeket tartalmazó árverési jegyzék a postabélyeg beküldése mellett a „Tattersall“ igazgatóságától kapható.

Budapesten, 1897. évi augusztus hóban.

Földmívelésügyi m. kir. miniszter.

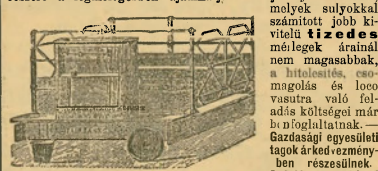
Fairbanks mérlegek a legkötelesebb mérlegszerkezetek.

A szabaddalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolsólyos főmértékarral bírnak s a **hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.**

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük-nél fogva úgy huzánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert **legkitűnőbb mérlegek.**

Gazdasági, szeker-, marha-, zsák-, és raktári mérlegeinket

ezészerű és a czélnak megfelelő szerkezetük-nél fogva **különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak** részére a legmögögebben ajánlhatjuk. A jutányos árakkban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű **tizedes** mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasútra való feladás költségei már befigyaltatnak. — **Gazdasági egyesületi tagok** árkedvezményben részesülnek.

Gyárunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-ut 14. emzimentök. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén kö-ponti irodánk szolgál. 3027

FAIRBANKS MÉRLEG ÉS GÉPGYAR részvény-társaság,
BUDAPEST, Andrassy-ut 14. Gyár: Külső-váci ut 156.

Gözekéket, Gőz-utihengereket

Gőz-utimozdonyokat

a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

Teljes 92—93.

Budapest—Kelenföld, a vasútállomásnál szemben.

hol is épített új telepeken gözke szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalékrész-raktárt és javító-műhelyt tartanak fenn.

Budapestről a helyi (központi) pályaudvarról és a déli vasúton Budáról könnyen elérhető.

Kern Róbert

Budapest, V. ker., Váci-út 26.

Décan felszerelt raktárt tart a következő kiváló minőségű czikkekből:

Hengerelt rúd és idomvas, mint: lapos, gömblyög, rácskeret- és U-vas, gerenda stb.

Vaslemez, mindenféle méretben.

Kovácsolt csövek, és öszekötő darabok; légszuszak és vízvezetési cső, sajtolócső, **kütső, forrasztó, fúróső** stb.

Ünőcsövek, vízvezetési és csatornázási csövek, valamint mindenféle **felszerelési tárgyak** viz-, légszuszak- és gővezetékhez, mint: tolatyok, mindenféle csapok, fémárak légszuszakvizláthatóhoz stb. stb.

Szerszámok, különlegességek saját gyárából, mint: marok, dörzsárak, csavarmotók, furók, csigafűrő, cső-csavarmotó, csővágó, csőszatu stb.

Árjegyzékek bérmentve és ingyen. 4070

ALAPÍTOTT 1848-ban.

Freund A. és Fia

cs. és kir. szab. nyereg-, száj- és bördőárak gyára

BUDAPEST, IV. ker., Koronaherceg-utca 3. sz.

Nagy választék löszerszámok, nyeregek, ostorok, zablák, lópekrőzök, lönyörök állók a utazó czikkeiben, legjobb kivitelben jutányos árakon. — Előirások nyergeszerelések tényleges a tartalékos listák urak részére 1. gőlcsoőbb árakon.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Friedlaender József

„TRIUMPH III.“

Legújabb szabadalmazott egytelmes szabályozható sorváltógépe helyre és lapdlyra szabdalhatóan acél-vasból készült csövekkel.

Állítása nélkül vet hegnyek fel és lefelé, valamint sík talajon, szelvényes meredek lejtőn.

„Triumph III.“ sorváltógép lelt készítője és szerelője a magyarországi és külföldön is.

Magyarországon teljesen kiválóan való. 1897. május hó végéig.

„Triumph III.“ sorváltógép lelt készítője és szerelője a magyarországi és külföldön is.

„Triumph III.“ sorváltógép lelt készítője és szerelője a magyarországi és külföldön is.

Szállítást jótállás mellett és próbára. Kivonat az 1895. Prága—Litzovici vetőgépverseny hivatalos tudósításából: Az összes a versenyen résztvevő vetőgépek közül Friedlaender „TRIUMPH III.“ vetőgépe mutatta fel a legkisebb vevőterét az legmagasabb minőségű munkával az összes többi gépek, mint a gép gondos kivitelének a magas futókeréknek és a csorolyák nyugtánálakjának tulajdonságait. A gép lejárta az első és legnagyobb díjat, a díjazóléteket nyerte. A vetőgépversenyen Szaz-Postelbergben, 1897. Aprilis hóban a legmagasabb díjjal: **Állami aranyéremmel** tüntetett ki.

Gazdasági gépgyár: Friedlaender József Budapest, VIII. Külső Kerepest-ut 1. a központi pályaudvar mellett.

Sangerhauseni gépgyár Magyarországi gyárttelepe

BUDAPEST, Külső váci-ut 1443. sz.

Első és egyedüli magyar special gépgyár.

GYÁRTMÁNYOK:

az összes mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépek. Nevezetesen:

Czukorgyárak,
Sőgyárak,
Malátagyárak,
Szeszgyárak

teljes berendezése és átalakítása.

Szaktekintély mezőgazdasági czukorgyárak és szesz-főződé terén.

Szövetkezeti alapon több mint 100 mezőgazdasági czukorgyárat létesített.

Minden szakbarágó felvilágosítással, tervekkel, költségvetéssel készségesen szolgálunk.

3013

Mezőgazdasági czélokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a

Hoffmeister-gőzmotor

a legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép. — Helyettesít minden gőzgépet és locomobilt. Cseplésre és minden egyéb gazdasági gép hajtására a legalkalmasabb. — Fűthető szénnel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal. Minden nagyságban, 1/2 lóerőtől kezdve egész 30 lóerőt gyártjuk.

